

บทที่ 6

บทบาทของวัดจีนประชาสโมสรที่มีต่อชุมชน

การศึกษาถึงบทบาทของวัดจีนประชาสโมสรในศาสนาพุทธมหายาน สังฆัดจีนนิกาย มีความสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ นั้น เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทางการศึกษาจากบทแรก ๆ กล่าวคือ ในช่วงแรกนั้นทำการศึกษาถึงประวัติศาสตร์ความสำคัญของพื้นที่ ต่อด้วยรูปแบบทางศิลปกรรม ความหมายทางสัญลักษณ์ที่ปรากฏในวัดจีน และต่อจากนั้นทำการศึกษาถึงบทบาทของวัดที่มีความสัมพันธ์ต่อชุมชน จุดหมายการศึกษาเพื่อที่จะได้ทราบว่าวัดจีนพุทธมหายานนั้นมีบทบาทในแง่ใดบ้างต่อชุมชน เป็นการทำให้การศึกษารอบองค์ประกอบต่อสังคมเปรียบเสมือนมีชีวิตหรือมีผลต่อคน ซึ่งจะทำให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในศาสตร์อื่น และจะได้นำไปใช้ได้ในโอกาสต่อไป

การศึกษารอบบาทของวัดที่มีความสัมพันธ์ต่อชุมชน จะทำการศึกษาโดยเริ่มจากการบริหารของวัด การเป็นสัญลักษณ์ทางพุทธศาสนา มหายาน การเชื่อมโยงหลายวัฒนธรรมไว้ด้วยกัน และในหัวข้อสุดท้าย ศึกษาบทบาทของวัดต่อการพัฒนาสังคม

การบริหารของวัดจีนประชาสโมสร (เล่งฮกยี่)

การบริหารงานของวัดจีนประชาสโมสร ปัจจุบันวัดจีนขึ้นตรงต่อสายงานบริหารเจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย และขึ้นตรงต่อสมเด็จพระสังฆราช โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกกฎกระทรวงฉบับที่ 4 สืบต่อเนื่องจากพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 (ดูภาพที่ 6-1 ประกอบ)

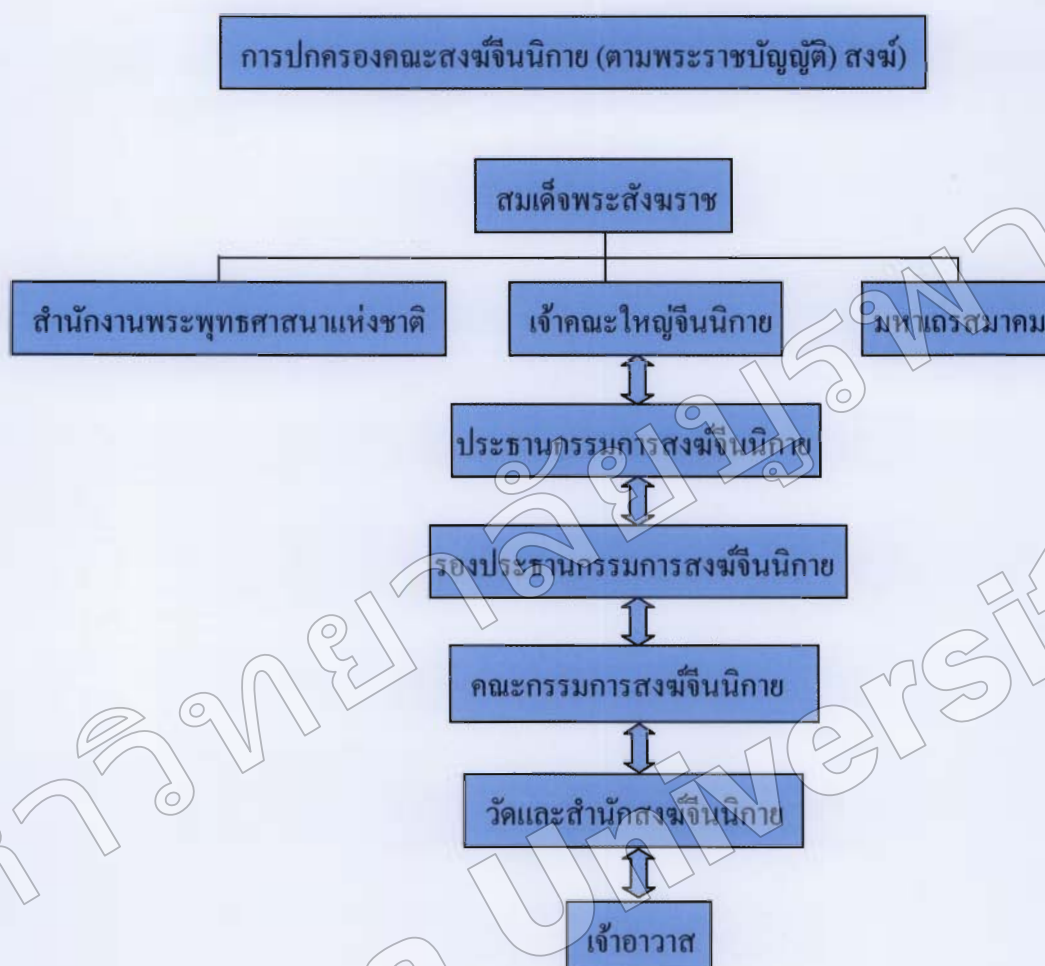
จากพระราชบัญญัติดังกล่าวอธิบายความได้ว่า คณะสงฆ์จีนนิกายถือว่าเป็นคณะสงฆ์อื่น การควบคุมดูแลต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามกฎกระทรวง ซึ่งได้กำหนดตำแหน่งและหน้าที่ในการปกครองให้มีตำแหน่งและหน้าที่ต่าง ๆ เช่น กำหนดให้ผู้ที่มิอำนาจสูงสุดในการปกครองคือ เจ้าคณะใหญ่ มีหน้าที่ในการปกครองสงฆ์ในจีนนิกายให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย ลัทธิ นิกาย กฎหมายและพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช รวมถึงมีอำนาจในการออกระเบียบและออกคำสั่งซึ่งไม่ขัดหรือแย้งกับพระธรรมวินัย กฎหมาย พระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช การกำหนดหน้าที่ของเจ้าอาวาสคือ ปกครองและสอดส่องให้บรรพชิตและภิกษุซึ่งอยู่ในวัดปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและคำสั่งของคณะใหญ่ในคณะสงฆ์จีนนิกาย บำรุงรักษา วัด จัดกิจการศาสนาสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดี รวมถึงเป็นธุระในการจัดการศึกษา อบรมสั่งสอน

พระธรรมวินัยแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ โดยอำนาจหน้าที่ของทุกตำแหน่งจะต้องสอดคล้องกับหน้าที่ของคณะสงฆ์ตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ และไม่ขัดต่อหน้าที่ของสงฆ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ที่บังคับใช้ในปัจจุบันด้วย เพื่อให้การปกครองคณะสงฆ์จีนนิกายสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่นในสังคมไทย (กนกวรรณ โกมลิตธิพงศ์, 2549, หน้า 42-43) และดูรายละเอียดของประวัติศาสตร์การบริหารงานของคณะสงฆ์ฝ่ายจีนนิกาย (พระอาจารย์ จินธรรมคณาธิการ (เย็นเขียว), 2512, หน้า 15)

การบริหารงานของคณะสงฆ์จีนนิกาย จำแนกได้ออกเป็นด้านต่าง ๆ ได้ 4 ด้าน ด้านการปกครอง การศึกษา การเผยแผ่ และการสาธารณูปการ ซึ่งแต่ละด้านจะต้องสอดคล้องกับกฎกระทรวงและพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (กนกวรรณ โกมลิตธิพงศ์, 2549, หน้า 43)

มีนักวิชาการได้ศึกษาพระสงฆ์จีนนิกายในประเทศไทยพบว่า พระสงฆ์จีนนิกายมีค่านิยมเน้นหนักในการช่วยเหลือสังคม ช่วยแก้ปัญหาของมนุษย์ที่ประสบกับความทุกข์ด้วยวิธีการต่าง ๆ และการที่พระสงฆ์มีแนวความคิดเช่นนี้ จึงต้องมีการเรียนรู้และปรับตนเองให้เข้ากับสังคมที่ตนอาศัยอยู่ คัดแปลงพระธรรมวินัย เพื่อให้อยู่ร่วมกันกับสังคมได้ โดยที่ไม่แยกตัวออกจากสังคม การไม่แยกตัวนี้วิธีการก็คือลดความรู้สึการแยกตัวคือ ปลูกฝังการร่วมในสังคม เช่น ควรมีไมตรีจิต ความเมตตาและความกรุณา พยายามที่จะมีนิสัยพิจารณาทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าอะไรที่เราคิด รู้สึก หรือทำว่าเป็นผลจากการกระทำร่วมกันของพลั้งอันไม่ใช่ตัวตน ซึ่งเรียกว่าธรรมะ จากการศึกษาของ เอเวอร์ด คอนซ์ (Edward Conze) (อิสรธรรม ศีระคอม, 2526, หน้า 33) ค่านิยมดังกล่าวจึงเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้เกิดบทบาทต่อวัดจีนประชาสโมสร

การบริหารงานการปกครองของวัดจีนประชาสโมสรจึงอยู่ภายใต้การบริหารของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535 โดยปัจจุบันมีพระอธิการเย็นจุ่งเป็นเจ้าอาวาส เนื่องจากวัดจีนเป็นสถาบันทางพระพุทธศาสนาหายาน จึงเป็นสถาบันที่มีบทบาทต่อทางด้านสังคม สัมพันธ์กับความเป็นอยู่ของคนในสังคม ดังนั้นผู้วิจัยจะทำการศึกษายบทบาทที่มีผลต่อข้างต้นของวัดจีนประชาสโมสร โดยลำดับดังนี้ การจัดการบริหารในวัดจีนประชาสมุทรมีคณะกรรมการวัดคอยให้คำปรึกษาและแนะนำกับทางวัด โดยส่วนใหญ่แล้วคณะกรรมการเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกับวัด ในระยะเวลา 1 ปีจะมีการประชุมประมาณ 2 ครั้ง หรือมีการประชุมเมื่อมีเหตุการณ์ หรือมีเรื่องจำเป็นนอกจากมีคณะกรรมการในวัดแล้ว การบริหารยังประกอบด้วยงานหลักของวัดที่ขึ้นตรงต่อเจ้าอาวาสโดยตรง มีสายงานดังต่อไปนี้ (พระอาจารย์เย็นจุ่ง, สัมภาษณ์, 22 มิถุนายน 2554)

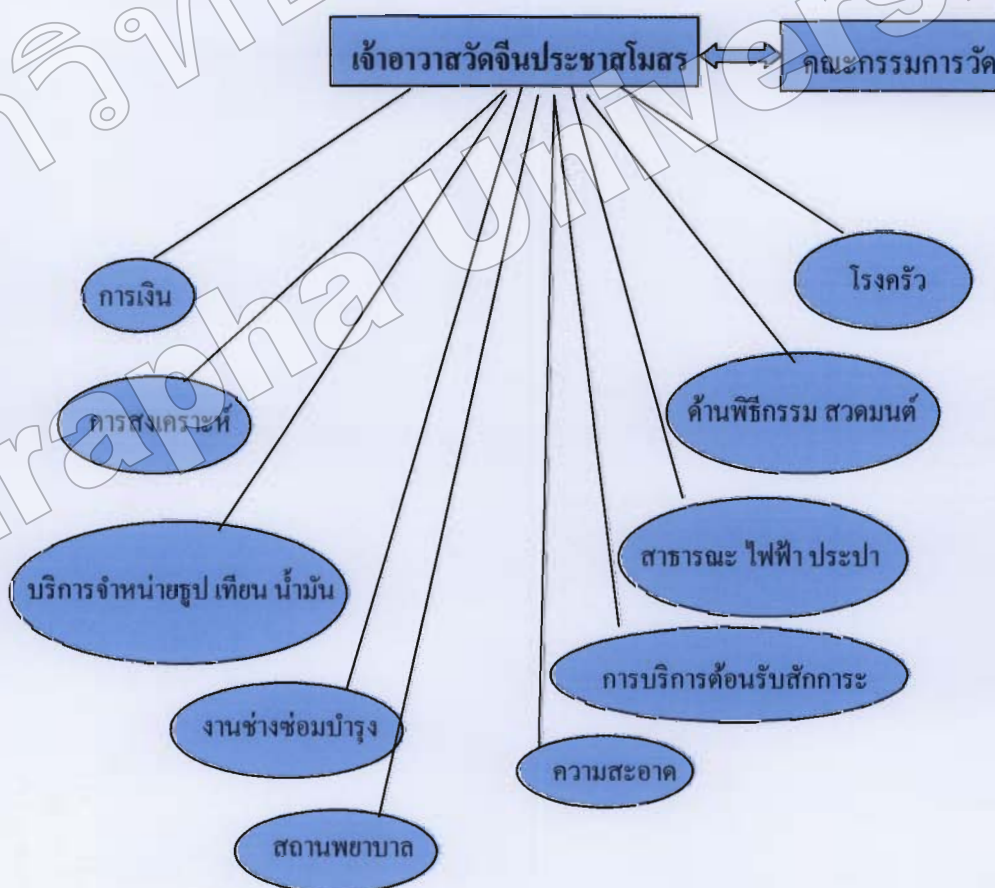

ภาพที่ 6-1 แผนภูมิการปกครองคณะสงฆ์จีนนิกาย (กนกวรรณ โกมลิตธิพงศ์, 2549, หน้า 50)

1. การเงิน มีหน้าที่ดูแลเรื่องเงิน ซึ่งได้รับมาจากการบริจาคและการจำหน่ายของบูชา และดูแลรายจ่ายค่าน้ำ ค่าไฟ สิ่งสาธารณูปโภคอื่น ๆ
2. การสงเคราะห์ มีหน้าที่ดูแลกิจการอาคารสงเคราะห์ ได้แก่ผู้ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในวัด ห้องพัก อาหาร สภาพความเป็นอยู่
3. การบริการจำหน่ายรูปเทียน น้ำมัน และของสักการะเกี่ยวกับเทพเจ้า มีหน้าที่ดำเนินการจัดหา จัดเตรียม จัดวางจำหน่าย
4. งานช่าง จัดสร้าง ซ่อมบำรุง มีหน้าที่ดูแลรักษางานศิลปะจัดการงานที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าอาวาส โดยเฉพาะงานสร้างที่เป็นผลงานทางด้านศิลปกรรม โดยส่วนใหญ่แล้วที่พบจากการศึกษาเป็นเรื่องของการแกะสลักไม้ เช่น แกะสลักรูปเคารพ แกะตัวอักษรทำป้าย แกะลายกรอบตู้ เป็นต้น

5. งานสถานพยาบาล เนื่องจากทางวัดมีสถานพยาบาล โดยที่ทางวัดจัดสร้างสถานีนอนมัยร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข ทางกระทรวงส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาดำเนินการโดยที่ทางวัดจัดสร้างอาคารให้ ปัจจุบันทางวัดกำลังดำเนินการขยายอาคารโดยจัดสร้างอาคารให้มีประสิทธิภาพและใหญ่กว่าเดิมอยู่ทางด้านหลังวัด ทั้งนี้วัดให้สถานที่ อาคาร ส่วนกระทรวงศึกษาธิการส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาดำเนินงานดูแลรักษาประชาชนในพื้นที่

6. งานความสะอาด หน้าที่ดูแลความสะอาดในวัดโดยเฉพาะพื้นที่ที่ประชาชนเข้ามาสักการะ เริ่มจากพื้นที่โล่งหน้าวัด วิหารหน้า วิหารหลัก วิหารบูรพาจารย์ วิหารรอง ห้องน้ำ เป็นพื้นที่ทางวัดเน้นมากที่สุด และสิ่งที่ทางวัดต้องดูแลเป็นพิเศษเป็นเรื่องของรูปจะมีเจ้าหน้าที่จัดเก็บเมื่อรูปถูกปักลงในกระถางในวัด เพื่อไม่ให้วันรูปมีเป็นจำนวนมาก เรื่องของไฟโดยโครงสร้างของหลังคาของวิหารหน้า วิหารหลักนั้นสร้างด้วยไม้ รูปที่หล่นที่พื้นได้ะบุหาทางวัดเน้นรักษาความสะอาดเป็นพิเศษ

ภาพที่ 6-2 สายการบริหารจัดการในวัดจันทราโมศ (พระอาจารย์เย็นจุง, สัมภาษณ์, 22 มิถุนายน 2554)

ด้วยขณะดำเนินการทำวิจัยนี้ทางวัดกำลังดำเนินการสร้างเจดีย์เจ็ดชั้นอยู่ ดังนั้นพื้นที่รอบนอกจากพื้นที่ที่กล่าวข้างต้น จึงกำลังดำเนินการปรับปรุงอยู่

7. งานบริการต้อนรับ สักการะ งานนี้เป็นงานที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งของวัด โดยที่ทางวัดถ้าไม่มีบุคลากรแผนกนี้ไว้ต้อนรับ จะทำให้ประชาชนที่เข้ามาสักการะดำเนินการสักการะตามขั้นตอน ไม่ถูกต้อง และยังสับสนเส้นทางสักการะพระพุทธรเจ้า พระโพธิสัตว์ เทพเจ้า เป็นต้น

งานส่วนนี้หน้าที่ได้แก่ การอธิบายจัดซื้อธูป เทียน น้ำมัน ของที่ใช้สักการะบูชา อธิบายเส้นทางของขั้นตอนการสักการบูชา อธิบายความหมายของการสักการะแต่ละจุดที่ทำการสักการะ อธิบายขั้นตอนพิธีชง เป็นต้น ซึ่งถือว่ามีความสำคัญในการที่จะเข้าถึงพระ โพธิสัตว์ เทพเจ้า และพระพุทธรเจ้า จึงต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ

8. งานดูแลระบบสาธารณะไฟฟ้า ประปา อาคาร พื้นที่ งานนี้ส่วนใหญ่เป็นการประสานกับช่างภายนอกในการจัดสร้างระบบสาธารณูปโภค เช่นการจัดการปรับพื้น บ่อน้ำ หลังกา ทาสีระบบไฟฟ้าในอาคาร เป็นต้น

9. งานพิธีกรรม สวดมนต์ ทางวัดจัดเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่สวดมนต์งานนี้ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกงานหนึ่งที่จะแสดงความเป็นวัด นอกจากมีพระอาจารย์ที่ทำหน้าที่โดยตรงแล้วยังมีผู้ที่ทำหน้าที่นี้แทน ไม่ว่าจะเป็นการสวดมนต์ไหว้พระ โดยปกติแล้ว ยังมีการสวดเกี่ยวกับพิธีกรรม เช่นบูชาเจ้าที่ในวัดก็จะใช้บุคลากรที่ทางวัดจัดไว้

10. งานอาหาร โรงครัว การจัดการในหน้าที่นี้มีความสำคัญอีกเช่นกันที่จะทำให้วัดนั้นเคลื่อนที่ไปได้ในแต่ละวัน เพราะวัดนั้นจะต้องเลี้ยงบุคลากรทั้งหมดของวัด นอกเหนือจากการทำอาหารถวายพระสงฆ์วันละ 2 มื้อแล้ว ทางวัดจึงต้องมีเจ้าหน้าที่ทำอาหารเป็นแม่ครัว วัดจีนประชาสโมสรมีแม่ครัว 2 คน ในการจัดทำอาหารถวายพระสงฆ์และเลี้ยงบุคลากรในวัด ความสำคัญของโรงครัวในวัดจีนนิคมหายาน มีความสำคัญมากกว่าโรงครัวของวัดไทย เพราะเหตุที่วัดจีนนั้นจะไม่ออกไปบิณฑบาตจึงต้องมีการปรุงอาหารถวายพระสงฆ์ การบิณฑบาตนั้นเป็นการเปิดเบียนสัตว์โลก เช่นการเดินทางอาจทำร้ายสัตว์ตามเส้นทาง

วัดจีนประชาสโมสรเป็นศูนย์กลางทางภูมิภาคตะวันออก

1. เป็นศูนย์กลางทางด้านศาสนาพุทธมหายาน ฝ่ายจีนนิกาย

กรณีความเชื่อทางประเพณีในพื้นที่ศึกษาพบว่า มีการสร้างศาสนสถานอยู่หลายแห่งทั้งวัด โรงเจ และศาลเจ้า ได้แก่ โรงเจ สร้างพร้อมกับวัดจีนประชาสโมสร ศาลเจ้าโกมินทร์ในตลาดบ้านใหม่ ศาลเจ้าแม่ทับทิม ทั้งสองศาลเจ้าผู้วิจัยสันนิษฐานว่าน่าจะสร้างขึ้นพร้อม ๆ กับชาวจีนที่เริ่มมาอาศัยอยู่ในพื้นที่นี้ โรงเจวัดชำปอกง วัดอุภัยภาติการาม สร้างสมัยรัชกาลที่ 5 และศาลเจ้า

ตระกูลโจ้ว

วัดจีนประชาสโมสและวัดอุภัยภาติการาม ทั้งสองวัดเป็นวัดที่สร้างโดยกลุ่มคนจีน แต่แตกต่างกันตรงประเด็นที่วัดจีนประชาสโมสเป็นวัดจีน มีพระพุทธรูปประธานเป็นรูปแบบศิลปะจีนทั้งสามองค์ เป็นวัดในพุทธศาสนาเถรวาท ส่วนวัดอุภัยภาติการามเป็นวัดจีนที่มีพระประธานเป็นรูปแบบศิลปะไทยโดยการจำลองรูปแบบหลวงพ่อโตวัดพนัญเชิง (ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์) และเป็นวัดในพุทธศาสนาเถรวาท สังกัดจีนนิกาย เดิมทีนั้นเจ้าอาวาสวัดจีนประชาสโมสนั้นเป็นผู้ดูแล แต่ต่อมาในชั้นหลังได้มีการปรับวัดอุภัยภาติการามเป็นวัดพุทธศาสนาเถรวาท สังกัดคณะสงฆ์ (ฝ่ายญวน) อย่างไรก็ตามแล้วแต่ในชั้นแรกช่วงของการสร้างวัดทั้งสองเกิดขึ้นในพื้นที่เมืองฉะเชิงเทรา จึงบ่งบอกความสำคัญว่าทั้งสองวัดเริ่มแรกคงเป็นศาสนสถานที่สำคัญ อีกทั้งเป็นศูนย์กลางทางพุทธศาสนาเถรวาท ฝ่ายจีนนิกาย ของกลุ่มชาวจีนและชาวไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่ ซึ่งเดิมนั้นคนจีนและคนไทยเชื้อสายจีนคงใช้วัดอื่นที่สร้างขึ้นก่อนวัดจีนประชาสโมสและวัดอุภัยภาติการาม เป็นสถานที่ทำบุญไหว้พระ

กรณีวัดจีนประชาสโมส (เล่งฮกยี่) จะมีความสำคัญมากกว่าโดยผู้วิจัยชี้มาที่ชื่อเดิมของวัดและชื่อที่พระราชทาน ซึ่งจะขอลำดับความสำคัญชื่อเดิมก่อนซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงความสำคัญต่อทางด้านศาสนา ส่วนชื่อที่พระราชทานภายหลังจะชี้ให้เห็นความสำคัญต่อชุมชนทางสังคมจะขอก้าวไ้ความสำคัญต่อสังคม

วัดเล่งฮกยี่ ชื่อวัดนั้นเชื่อมโยงทั้งสามวัดที่เกิดจากแนวคิดของหลวงจีนสกลแห่ง (อธิการฝ่ายจีนนิกายปฐมแรกในประเทศไทย) ด้วยตำแหน่งของพื้นที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งขณะนั้นเป็นศูนย์กลางของมณฑลปราจีนบุรี จึงจัดว่าเป็นวัดจีนฝ่ายมหายานแห่งแรกที่สืบเนื่องด้วยรูปแบบศิลปะจีนจากวัดแรกคือวัดเล่งฮกยี่ ดังนั้นวัดเล่งฮกยี่จึงเป็นวัดศูนย์กลางของมณฑลปราจีนบุรี ในขณะที่เดียวกันมณฑลปราจีนบุรีเป็นมณฑลที่มีการสร้างเมืองที่ทันสมัยที่สุดในขณะนั้นอีกด้วย ประกอบกับในมณฑลอื่นยังไม่มีวัดจีนเกิดขึ้น จึงถือว่าวัดเล่งฮกยี่เป็นวัดแรกที่สร้างขึ้นในพื้นที่นอกเมืองหลวงเป็นวัดจีนนิกายฝ่ายมหายาน ศูนย์กลางของมณฑลปราจีนบุรี

2. วัดเล่งฮกยี่ เป็นสัญลักษณ์ทางพุทธศาสนาของจีนนิกาย

สิ่งที่บ่งบอกความเป็นสัญลักษณ์ของวัดจีนได้นั้น มีองค์ประกอบที่จะแสดงสัญลักษณ์ออกมา ได้แก่

2.1 มีการวางผังวัดแบบศิลปะจีน

2.2 อาคารสิ่งก่อสร้างเป็นรูปแบบศิลปะจีน กรณีวัดจีนเป็นรูปแบบอิทธิพลจากจีนตอนใต้ ใช้ช่างแต่จีนก่อสร้าง

2.3 ในวัดจีนมีพระประธาน 3 องค์ เป็นรูปแบบศิลปะจีน และรูปเคารพทรงเป็นแบบ

ศิลปะจีนทั้งหมด

2.4 พระสงฆ์ในวัด เป็นพระสงฆ์จีน ซึ่งในสมัยสร้างวัดเป็นพระสงฆ์ที่บวชจากประเทศจีนเท่านั้น

2.5 ด้านพิธีกรรมดำเนินขั้นตอนพิธีกรรมแบบจีน เช่น การสวดมนต์

2.6 วัดจีนประชาสโมสรม อยู่ในสังกัดของจีนิกาย และมีชื่อวัดเป็นจีน “เล่งฮกยี่”

ด้วยตัวอย่างความสำคัญขององค์ประกอบที่แสดงความเป็นสัญลักษณ์ออกมาจากข้อความข้างต้น จึงสามารถที่จะบ่งบอกได้ว่า วัดจีนประชาสโมสรเป็นสัญลักษณ์ทางพุทธศาสนา มหายาน ฝ่ายจีนิกาย

วัดมีความสำคัญต่อทางด้านสังคม

จากการศึกษาพบว่าในศาสนสถานหรือวัดนั้นจะเป็นเครื่องมือที่จะใช้ในการสั่งสอนให้คนเป็นคนดี จะกล่อมเกล่าจิตใจให้ยึดมั่นในพระพุทธศาสนา อีกทั้งยังมีรูปเคารพเกี่ยวกับเทพเจ้าในวัดจีน ที่มีความหมายการสอนให้มีความซื่อสัตย์ มีความกตัญญูกตเวที เชื่อถือในกฎแห่งกรรม เวร ทั้งศาสนาพุทธ ฮินดู เต๋า และศาสนาขงจื้อ ต่างศาสนาดังกล่าวต่างสร้างให้คนในสังคมมีศีลธรรม เคารพสังคม มีกฎระเบียบวินัยในการอยู่ร่วมกันในสังคม

วัดจึงเป็นสถานที่สำคัญต่อสังคมหลาย ๆ ด้านด้วยกัน ที่จะช่วยหล่อหลอมคนในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข มีความสุข และสร้างบุญกุศลสำหรับแต่ละบุคคล ส่วนกรณีพระสงฆ์แต่เดิมที่ผ่านมามีนักวิชาการ ได้ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์จีนิกาย พบว่าพระสงฆ์มีบทบาททางด้านการศึกษา จัดสร้าง โรงเรียนสอนทางด้านศาสนา มีบทบาทการเผยแพร่ธรรม เช่น การจัดพิมพ์หนังสือ การแปลพระพุทธรูปเป็นดิน มีบทบาทด้านสังคมสงเคราะห์รับกุลบุตรเข้าบรรพชา อบรมสั่งสอน ปลุกฝังจิตใจให้ซาบซึ้งในพุทธศาสนา และมีบทบาทด้านสาธารณูปการ ปฏิสังขรณ์ สร้างวัด (อรรถธรรม ตีระคอม, 2526, หน้า 36) สำหรับวัดจีนประชาสโมสรมีบทบาทอยู่หลายข้อ บางข้อยังยึดในหัวเรื่องเดิมอยู่และมีบทบาทใหม่เพิ่มขึ้นจากเดิมอีกหลายข้อด้วยกัน โดยแยกบทบาทของวัดต่อสังคมออกเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. เป็นศูนย์รวมในการอบรมตามความเชื่อทางศาสนา กล่าวคือวัดเป็นสถานที่พึ่งทางจิตใจ เป็นสถานที่ให้คนในสังคมได้เข้ามาใช้เพื่อสร้างกุศล สร้างความดี เมื่อคนได้เข้ามาไหว้พระ ไหว้เทพเจ้า ทำบุญ ด้วยความเชื่อที่จะทำให้จิตใจสบายใจปลอดภัยไปจากสิ่งที่ตนเองมีความทุกข์บางอย่าง จากการสอบถามข้อมูลของประชาชนที่เข้ามาในวัด จำนวน 20 คน เมื่อวันที่ 7 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2554 จะให้ข้อมูลตรงกันคือ เมื่อเข้ามาไหว้พระ ไหว้เทพเจ้าแล้ว ทำให้จิตใจสบายใจ (ประชาชนที่มาทำบุญ, สัมภาษณ์, 7 พฤษภาคม 2554) จำนวน 20 คน

ในวัดยังมีรูปที่เกี่ยวกับเทพเจ้า การเข้ามาสักการะรูปเทพเจ้านั้น ความเชื่อของชาวจีนจะมีความเชื่ออย่างเคร่งครัดว่า การนับถือปฏิบัติตามคำสอนของเทพเจ้าก็จะปกป้องคุ้มครอง คลับันดาลให้มีความสุข สุขภาพแข็งแรง หน้าที่การงานเจริญก้าวหน้า ตรงกันข้ามถ้าไม่ปฏิบัติตามคำสั่งสอนก็จะถูกลงโทษ

ดังนั้นในวัดจีนประชาสโมสร์ จึงมีบทบาทเป็นสถานที่อบรมสั่งสอนคนที่เข้ามาสักการะบูชาพระพุทธเจ้า พระโพธิสัตว์ เทพเจ้าทางเต๋า ขงจื้อ และเทพเจ้าทางศาสนาฮินดู เพื่อให้บุคคลนั้นเป็นคนดีในสังคม และอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข (รูปภาพที่ 6-10 ประกอบ)

2. วัดเป็นสถานที่พบปะสมาคม สำหรับในประเด็นเรื่องนี้แล้วเกี่ยวข้องกับเรื่องชื่อที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ที่พระองค์ได้ทรงพระราชทานชื่อว่า “วัดจีนประชาสโมสร์” ซึ่งตามความหมายแล้วเป็นการที่ชาวจีนได้มาพบกันในที่วัดแห่งนี้ เพื่อทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง โดยเฉพาะเข้ามาสักการะองค์พระพุทธเจ้า เป็นส่วนสำคัญและมีกิจกรรมตามประเพณีร่วมกัน จากการศึกษาในชั้นหลังผู้วิจัยขอยกตัวอย่างกิจกรรมที่ทางวัดจัดให้มีขึ้นช่วงในวันตรุษจีน คือ มีกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนเข้าร่วมกิจกรรมนี้เป็นจำนวนมาก เริ่มจากการแห่รูปเทพเจ้าจากวัดโสธรมายังวัดจีนประชาสโมสร์ เมื่อถึงแล้วก็มีการบูชาเทพเจ้า จุดประทัดเฉลิมฉลอง การแสดงเชิดสิงโต เป็นต้น ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นถึงว่า วัดเป็นแหล่งที่พบปะสมาคมในงานเทศกาลตามประเพณีของวัดที่จัดขึ้น (รูปภาพที่ 6-14, 6-15 ประกอบ)

3. วัดเป็นศูนย์สถานสงเคราะห์คนชรา จากแนวคิดของหลวงจีนจงฉือ (เจ้าอาวาสองค์ที่ 6) ท่านได้สร้างอาคารสถานสงเคราะห์ขึ้นในวัดจีนประชาสโมสร์ โดยตั้งอยู่ทางทิศตะวันตก เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้นมีจำนวนห้องพักจำนวน 40 ห้อง ปัจจุบันมีคนชราที่เข้าพักอาศัยอยู่จำนวนประมาณ 50 คน จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เข้ามาอาศัยในวัดให้คำตอบในการเข้ามาอาศัยอยู่วัดส่วนใหญ่ไม่มีที่อยู่อาศัย คนเข้ามาอยู่ด้วยลูกชายเคยเป็นศิษย์ของพระอาจารย์ที่วัดเลขพาแม่เข้ามาอยู่ในวัด บางคนครอบครัวเสียชีวิตหมดบ้านที่ปลูกก็ไม่ใช้ที่ของตนเองเลยมาอาศัยอยู่ในวัด เป็นต้น (ดูรายละเอียดการสัมภาษณ์ภาคผนวก) (รูปภาพที่ 6-6 ประกอบ)

นอกจากการเข้ามาอาศัยอยู่แล้วยังต้องมีปัจจัยเรื่องอาหารการกิน ทางวัดยังมีอาหารเลี้ยง นอกเหนือจากที่ผู้เข้ามาอาศัยในวัดจะจัดซื้อเองบางมื้อ หรือมีญาติหรือผู้ใจบุญนำมาให้ อาจเป็นอาหารหรือเงิน ส่วนค่าน้ำค่าไฟก็มีการช่วยเหลือทางวัดบ้าง

ยังพบอีกว่าทางวัดได้ให้ผู้ยากไร้ไม่มีที่ของตนเองปลูกบ้านได้ให้เข้ามาปลูกบ้านอยู่ชั่วคราวในสถานที่ของวัด โดยไม่เก็บค่าเช่าแต่ประการใดอีกด้วย และจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เข้ามาช่วยงานในวัด พบว่าทางวัดยังเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามาช่วยงานในวัดเช่นทำหน้าที่บริการประชาชนเข้ามาสักการะบูชาพระพุทธเจ้า เทพเจ้า โดยที่ทางวัดมีสตาจ์ช่วยเหลือส่วนหนึ่งแต่โดย

ส่วนใหญ่แล้วผู้ที่เข้ามาทำบุญจะมอบเงินให้ (ณรงค์ศักดิ์ พิพัฒน์สวัสดิ์, สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2554) ถือเป็นการได้ทำบุญแล้วยังเป็นการทำทานแก่คนตกยากอีกด้วย

กิจกรรมของผู้เข้ามาอาศัยในอาคารสถานสงเคราะห์ ทางวัดก็จะมอบกิจกรรมให้ทำบ้าง เช่น การจัดรูปเทียนดอกไม้ม การพับกระดาษ การทำความสะอาดวัด เป็นต้น (พรรณี ลิ้มพาสุก, สัมภาษณ์, 8 เมษายน 2554) บทบาทของวัดจึงเป็นศูนย์สงเคราะห์แก่ผู้ยากไร้ตกยาก

4. วัดเป็นศูนย์รักษาพยาบาล จากการศึกษาพบว่าทางวัดได้มีการบริการให้หน่วยงานทางราชการคือ กระทรวงสาธารณสุขเข้ามาใช้พื้นที่ในวัดเพื่อบริการประชาชนที่เข้ามารักษาพยาบาล โดยสถานที่ตั้งอยู่ทางเข้าด้านทิศใต้ของประตูทางเข้าสถานสงเคราะห์คนชรา เปิดทำการตามเวลาราชการให้กับประชาชนในพื้นที่

ปัจจุบันทางวัดจีนประชาสโมสร กำลังดำเนินการจัดสร้างโรงพยาบาลขึ้นในพื้นที่ของวัด บริเวณทิศตะวันออกติดกับถนนสุขุมกิจ เป็นอาคารคอนกรีต 2 ชั้น โดยมอบให้กระทรวงสาธารณสุขมาบริหารจัดการภายในพื้นที่ โดยย้ายจากที่ทำการเดิมบริเวณทางทิศตะวันตกมาสร้างขึ้นใหม่ ทางด้านทิศตะวันออก ประตูทางเข้าติดกับถนนสุขุมกิจ เป็นอาคารคอนกรีต 2 ชั้น หลังคาเป็นรูปแบบศิลปะจีน (ขณะทำวิจัยกำลังดำเนินการก่อสร้าง) (ดูภาพที่ 6-7, 6-8 และ 6-9 ประกอบ)

5. วัดเป็นแหล่งการเรียนรู้ สืบทอดทางประเพณี รวมทั้งเป็นแหล่งพิพิธภัณฑ์ วัดทุกวัดนอกจากมีบทบาททางด้านศาสนาแล้ว วัดยังเป็นแหล่งการเรียนรู้ทุกๆด้าน ด้านความเชื่อของคนจีน ความเชื่อของคนไทยเชื้อสายจีน ด้านความรู้ทางอาคารสิ่งก่อสร้าง ศิลปกรรม ด้านการสืบทอดประเพณี ฯลฯ วัดจึงเปรียบเสมือนพิพิธภัณฑ์ที่เก็บรักษาของดั้งเดิม สืบทอดการอนุรักษ์ประเพณี ความเชื่อของบรรพชน และยังเปิดโอกาสให้ความรู้กับผู้ที่สนใจการศึกษาทางด้านต่าง ๆ ในวัด นอกจากนี้วัดยังเป็นศูนย์กลางให้คำปรึกษาให้ความรู้เรื่องการดำเนินการทางธุรกิจ การดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ได้อย่างมีความสุข และเจริญก้าวหน้า โดยที่พระอาจารย์ท่านมีความรู้เฉพาะด้านนี้จึงให้คำปรึกษาได้ ดังนั้นจากการที่ท่านมีความรู้ทางด้านนี้ จึงมีประชาชนได้เข้ามาขอคำปรึกษาแนะนำขั้นตอนในการดำเนินชีวิต การค้าขาย การดำเนินธุรกิจ จากพระอาจารย์อยู่เสมอ (ดูภาพที่ 6-10 ประกอบ)

สำหรับเรื่องการสืบทอดประเพณีที่ทางวัดทำเป็นประจำทุกปีคือ วันตรุษจีน วันทิ้งกระจาด การสืบทอดประเพณีการกินเจ และส่วนวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาทางวัดจัดให้ประชาชนเข้ามาไหว้พระ เวียนเทียนรอบวิหารหลักอยู่เป็นประจำทุกปี

เทศกาลวันตรุษจีนที่ทางวัดจัดงานทุกปีอยู่แล้วนั้นทางวัดยังได้ริเริ่มการจัดขบวนแห่เทพเจ้าที่ประดิษฐานในวัดให้ประชาชนได้กราบไหว้บูชา โดยแห่จากวัดพุทธโสธรมายังวัดจีนประชาสโมสร จัดแห่ในช่วงเวลากลางวัน เสร็จแล้วมีการแสดงเชิดสิงโต ให้ประชาชนได้ชม

ในวันขึ้นปีใหม่ขงจีน (ดูภาพที่ 6-11, 6-12, และ 6-13 ประกอบ)

6. วัดยังเป็นสถานที่สืบทอดศิลปกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น ปัจจุบันวัดกำลังดำเนินการจัดสร้างพระเจดีย์ 7 ชั้น เป็นเจดีย์ทรงแปดเหลี่ยมรูปแบบศิลปะจีนผสมริเบต และศิลปะไทย ออกแบบจัดวางรูปเคารพในพระเจดีย์ 7 ชั้น จัดสร้างวิหารหินศักดิ์สิทธิ์ ออกแบบจัดวางรูปเคารพในวิหาร (ดูภาพที่ 6-17, 6-18 ประกอบ)

7. วัดเป็นสถานที่ให้ความบันเทิง จากกิจกรรมประเพณีในวัดในเทศกาลวันสำคัญต่าง ๆ แล้วจึงส่งผลทำให้เกิดความรู้และความบันเทิง เช่น ขบวนแห่เชิดสิงโตในวันตรุษจีน การแสดงงิ้ว ช่วงเทศกาลงานกินเจ การเปิดให้ประชาชนเข้ามากราบไหว้แล้วยังได้รับความบันเทิงชื่นชมในความสวยงามของสถาปัตยกรรม รูปเคารพ ภาพจิตรกรรม เป็นต้น (ดูภาพที่ 6-14, 6-15 และ 6-16 ประกอบ)

8. วัดเป็นสถานที่ให้ความช่วยเหลือ และให้บริการกับหน่วยงานราชการและเอกชนต่าง ๆ ให้บริการเรื่องสถานที่ประชุม จอดรถ ทางผ่าน ให้ความช่วยเหลือด้านปัจจัยต่อสังคม และดำรงไว้กิจกรรมทางวัฒนธรรม เป็นต้น (ดูภาพที่ 6-26 ประกอบ)

9. วัดเป็นสถานที่ธำรงไว้ซึ่ง ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะในการส่งเสริมสถาบันพระมหากษัตริย์ ทางวัดมีการจัดตั้งรูปพระบรมสาทิสลักษณ์บูชาไว้ในวัด ตั้งไว้ที่หน้าประตูวัด ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ของทุก ๆ ปี (ดูภาพที่ 6-27, 6-28 และ 6-29 ประกอบ)

ภาพที่ 6-3 ประชาชนทั่วไปเข้ามาทำบุญไหว้พระไหว้เจ้า 1

ภาพที่ 6-4 ประชาชนทั่วไปเข้ามาทำบุญไหว้พระไหว้เจ้า 2

ภาพที่ 6-5 ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมพบปะสมาคม

ภาพที่ 6-6 อาคารสถานสงเคราะห์วัดจีนประชาสโมสร

ภาพที่ 6-7 ด้านข้างศูนย์สุขภาพอาคารหลังใหม่ กำลังก่อสร้าง

ภาพที่ 6-8 ด้านหน้าศูนย์สุขภาพอาคารหลังใหม่ กำลังก่อสร้าง

ภาพที่ 6-9 ศูนย์สุขภาพอาคารปัจจุบัน วัดร่วมมือกับทางราชการ

ภาพที่ 6-10 พระอาจารย์ให้ความรู้การทำบุญ

ภาพที่ 6-11 งานประเพณีตรุษจีน ปีพ.ศ. 2554 แห่งเทพเจ้า 1

ภาพที่ 6-12 งานประเพณีตรุษจีน ปีพ.ศ. 2554 แห่งเทพเจ้า 2

ภาพที่ 6-13 งานประเพณีตรุษจีน ปีพ.ศ. 2554 แห่งเทพเจ้า 3

ภาพที่ 6-14 เชิดสิงห์โตวันตรุษจีน ปีพ.ศ.2554 แห่งเทพเจ้า

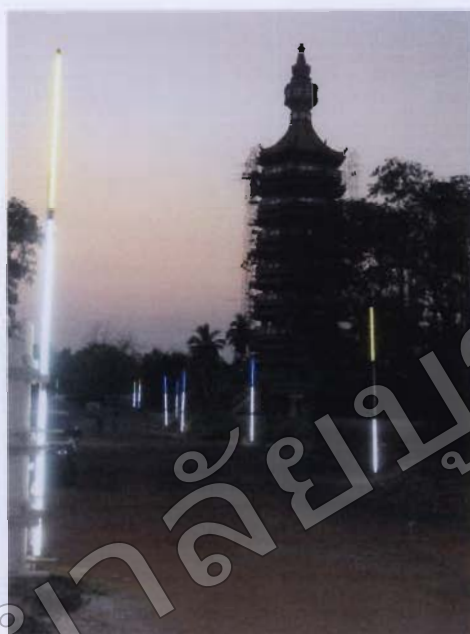
ภาพที่ 6-15 วันตรุษจีน ปีพ.ศ. 2554 แห่งเทพเจ้าไหว้พระ

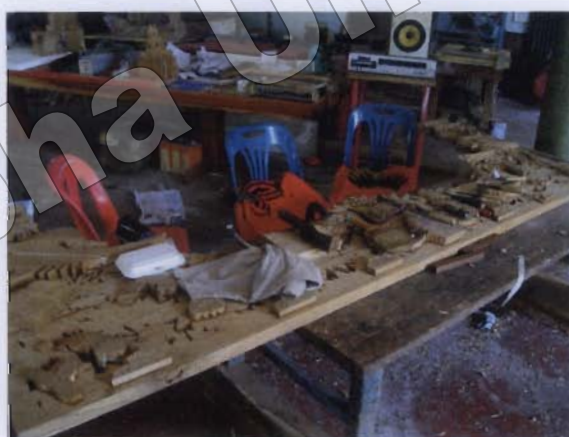
ภาพที่ 6-16 งานประเพณีตรุษจีน การแสดงยाम่าคิ่น

ภาพที่ 6-17 แบบเจดีย์ที่ใช้ในการก่อสร้างเป็นเจดีย์ 7 ชั้น ศิลปะไทยจีน ธิเบต

ภาพที่ 6-18 เจดีย์ 7 ชั้น ศิลปะไทยจีน ธิเบต ทางวัดกำลังดำเนินการก่อสร้าง
ปัจจุบันอยู่ในขั้นการดำเนินการตกแต่งทั้งภายนอกและภายใน

ภาพที่ 6-19 งานแกะสลักกรอบไม้เตรียมที่จะนำไปตกแต่งวิหารหินศักดิ์สิทธิ์

ภาพที่ 6-20 งานแกะสลักกรอบไม้ กำลังลงสีเตรียมที่จะนำไปตกแต่งวิหารหินศักดิ์สิทธิ์

ภาพที่ 6-21 ช่างแกะสลักประจำวัดจีน

ภาพที่ 6-22 หงส์ที่แกะเสร็จแล้วเตรียมลงสี

ภาพที่ 6-23 งานประติมากรรมปูนปั้นตกแต่งที่เจดีย์ 7 ชั้น

ภาพที่ 6-24 ท่านเจ้าคุณเขมากร เจ้าคณะจังหวัดฉะเชิงเทรา และพระอริการจงนื้อ
ร่วมขบวนแห่องค์พุทธโสธร ในงานประจำปีเทศกาลตรุษจีนปี 2505

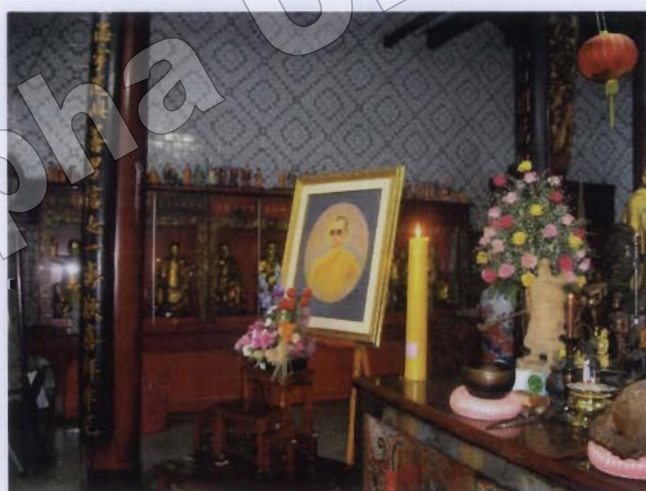
ภาพที่ 6-25 คณะเชิดสิงโตวัดจีนประชาสโมสร (เล่งฮกยี่) ร่วมขบวนแห่องค์พุทธโสธร
ในงานประจำปีเทศกาลตรุษจีนปีพ.ศ. 2505

ภาพที่ 6-26 ทางวัดเอื้อเฟื้อสถานที่จัดประชุมในวาระต่าง ๆ กับชุมชน

ภาพที่ 6-27 พระอริการองฉือเจ้าอาวาสวัดจีนประชาสโมสร ถวายภาพสั้วจีนประชาสโมสร และถวายพระประธานจำลองเล็ก หุ้มกรอบทองคำ 6 องค์แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการเสด็จพิธีบำเพ็ญกุศล วันวิสาขบูชา ณ วัดโสธรวราราม วรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา 9 มิถุนายน 2509

ภาพที่ 6-28 รูปพระบรมสาทิสลักษณ์ ขณะบรรพชา จัดตั้งบูชาในวิหารหลัก เนื่องในวโรกาส ทรงมีพระชนมายุครบ 84 พรรษา

ภาพที่ 6-29 พระบรมสาทิสลักษณ์ประดับไว้ลานหน้าวัดจีนประชาสโมสร